

PESMI

Lojze Krakar

MODROST OSLIČJE V DANOSTI

Tepen, preklet do tistega, ki nosil
je Kristusa, molče strmi v svoj prav
in v kol, ki ga vihte nad njim, in zoblje
osat, najslajšo travo izmed trav.

Osat, bodeča malica, mu tekne
bolj kakor med livad: in ravno zdaj,
ko čaka, da se palica upeha,
mu najbolj tekne trnjev zalogaj.

In čaka. Čaka, kdaj bo zbolelo
bolj kakor njega nje, ki so se bič
navadili vihteti, kdaj se predenj
sesujejo spet v svoj človeški nič.

Potem bo zopet rekel: potegnimo,
in bo potegnil. Sebe, voz in vse,
kar naloži se. Kajti voz in breg sta
zato, da sta. In bič je, dokler je.

VEDETI

Vedeti, kam moraš vleči
voz in zakaj samotež.
Vedeti: zvedeti danes,
kajti jutri ne zveš.

Cesta zadnjega reda.
Vedeti: zadnji red,
da si ne zlomiš duše,
preden prideš na oni svet.

Vedeti, kdo te okolje.
Dobro poznati ime
njegovega vnuka in deda
in ne zgrešiti, kam gre.

Vedeti: z glavo razklano
ne pozabiti, da veš,
zakaj je umrl Giordano
in hodil Kristus peš.

Vedeti, kje imaš roke.
Hitro pobrati se vkup,
kajti nekdo prihaja.
Dal ti bo poljub.

Vedeti: voziš edini
edino na svetu. Kdo
more te oklati? Priti
samo še čez to goró!

Toda ko prideš čez goro
z vozom pred večnost, zveš:
vozil si kamenje, smrtnik.
Bog je šel poleg peš.

PESNIK

Zarimal se je, utonil med predmeti
kot glas preplašenega ptiča v ločju,
primerjal je dekliškemu naročju
jetniško posteljo in kamne s cveti,

zamenjal je sad živega za plesen
vnaprej mrtvorojenega, metulje
je imel za jastrebe in med kragulje
zgubljenega goloba je odnesel,

razložil ni več pevčeve verige,
homerske dote, od vrvi krog vrata,
ne čredjega zavijanja od knjige

modrosti ali šmarnice od osata,
zdaj rima se s plamenom razdejanja,
iščoč v polarnem ledu cvet lokvanja.

STARI MOTIV

Spet išče namesto mene
nekje neki drugi nekdo.
Obvaruj ga, bog, da ne najde.
Če najde, nas več ne bo.

Vem, kje je, a reči ne smem mu.
Naš rod ima v grbu molk.
Še daleč ima pred sabo.
In plačati mora dolg.

Telo, razcefrano od nožev
zavratnih podvodnih čeri.
Pomagaj mu, bog, da najde.
Če najde, morda preživi.

LJUBEZEN

To je zadnji dan poletja.
Ladja odhaja jutri zjutraj.
Ne pospremim je, pospremil
bi le sebe, ki ostanem.

Vso jesen ostal bom tukaj,
da dočakam tisto jutro,
ko ne pojdem več nikamor,
mrzlo bo, na oknih rože.

Rože. Vedel sem za prvi
in za zadnji dan poletja.
Redki so, ki vejo zanju.
Ladja odhaja jutri zjutraj.

OKTOBER

Z ostanki od pojedine zvečer
ne veš več, kaj bi. Dolgo nekaj žvečiš
in ne izpljuneš. V posteljo gre mrak
in ti namesto s tistim daljnim nečim

greš z njim prehropsti noč. Dolga bo noč,
vse daljša bo, stvari okoli tebe
se ne zbude v pomoč, slišal boš le
padanje listja s sinjih dni in s sebe.

SEMIČ

O mati, dom, te trte in ta sveta
svetloba okrog vas! Še osat na njivi
je sinjejši od nje, od nje ta leta
sloves so vedrejša, o mrtvi in živi

sosedje in dedi, vsi vi v zemlji in nad njo,
močnejši od vojn, povejte, preživimo
ta čas zavratnega miru? Na zadnjo
stražo odhajam: ali obdržimo

to naše kamenje, to živo misel
na kruh in mir, to skrušeno domovje
z žametnim srcem — ali pa zgodi se
njih volja, naj preraste nas grmovje.

CIVILIZACIJA

Ali živijo v tem gozdu
srne, sem vprašal vodiča.
Ne, ne živijo, je odvrnil.
Tu ni več niti mušice.

Gozd je podoben jetniku,
ki so ga ostrigli na čisto,
ali, denimo, v kasarni
poribanemu hodniku.

Ali živijo v tem gozdu
vrane, sem vprašal vodiča.
Ne, je dejal, ne verjamem.
In jaz sem po gozdu klical

zaman svoj odmev, zdresiran
gozd je molčal po vojaško.
Strumno sem udaril s petami
in mu salutiral.

LOUVRE 1969

Misters, šekasti kakor hijene,
mitraljirajo Mono Liso. Njih žene
so prinesle na glavah cele košare
papirnatih rož, kot bi v semiški gori
ne bilo več nobene marjetke. Dalje
vidim tu tiste, ki niso še nikdar
dali centima beraču, pri čemur
začne se umetnost. Nekdo mi je rekel:
ne boj se ljudi, ki častijo umetnost,
ti gradijo kacete. Res, šekasti misters
prihajajo vedno bliže, pravkar
so zadeli zadnjega Vietnamca, ne morejo
se več odvaditi. Bežim in vpijem:
pomagajte, umiram, ne osvobodite me —
toda pred očmi se mi dela krvavo
od šekastih barv, bom ušel, se sprašujem
da me ne zmitraljirajo iz ljubezni
kot Mono Liso Vietnamsko?

SAMOLAŽ

Je gora iz železa,
in sfinga vrh goré,
z nabrušenimi kremplji
se dobro mamó gre.

In v časopisu piše:
mami za rojstni dan
je rožice prinesel
veseli ciciban.

Te rožice nabral je
krog njene hišice
tam na zelenem gričku
sred mlade travice.

Potipljem se in vidim:
molčim. Ne, to je laž,
zavpijem vase, poješ
in mamó rad imaš.

Ta gora ni iz železa,
tu raste travica
in vrh goré prebiva
predraga mamica.

Jaz ljubim drago mamó.
Odslej bom slednji dan
ji rožice prinesel,
veseli ciciban.

ZAVZEMAVCI STALIŠČ

Zavzamejo jih. Kakor horde
divjakov zavzemajo jih.
Račun: sto, morda tisoč
krampa nas za enega od njih.

Zavzeli bodo tudi to pesem.
Nihče, niti njen obup
ne ubrani jim vzeti, kar vsak dan
z muko skrampamo vkup.

Stališča. Na ruševinah.
Ljudi. Njih sanj in domov.
Stališča za spačene sohe
hordinih bogov.

Zavzemajo jih. Računam:
če sto ali tisoč ljudi
premaga en sam, bi mogoče ...
Ne, pesem, to se ne zgodi.

Kajti oni zavzemajo dalje.
Zavzeti. Porušiti v nič.
Visoko na ruševinah.
Zavzemavci stališč.

MARČNI SNEG

Umazan in nič več mehak kot šape
mladega mačka skozi belo noč,
je enak le še nečemu, kar nikakor
noče iz nas, strdeli kepi solz.

Strdela peza nas duši, na prsih
pomladi hrope težki led, kot bi
neka nevarna zver, zadeta smrtno,
v poslednjih krčih škrtala z zobmi.

Pa vendar v tem umazanem slovesu
je nekaj čistega: gregorjev vrisk
veselih vrabčjih parov. Z vrabčjim plesom
začelo se bo spet. Če polnih miz

ne bo še, bo pa vsaj obilo kljunov
za zopetno pojedino. Kjer zdaj
ležé še kepe zmrzlih solz, bo lunin
kraljevski srp spet žel visoki maj.

Umazan in nič več mehak kot šape
mladega mačka v belo noč, se zdi
enak le še nečemu, kar nas čaka
pred koncem: tu samo še, da duši.

NASLOVI

Naslovi — stihi, spisani po poti
od nekod daleč. Šumni sejem misli
na misli nekih rok, na zven naglasov
besede bogdaj, na ime postaje,

kjer so vstopili na oči in kolena
mož in žena nasproti, na kozarec,
ki se je vzel od bogve kod, zakrožil
kakor čarovnik okrog nas in storil,

da smo se razvozljali, stihi v hrupnih
nasvidenjih, ki so se razgubila
po stepni travi, stihi o neki noči
in neugasljivosti požara v stepi.

Bil je prelep požar. V gorečih valih
noči sta se iskali roki, kakor
se iščeta dve mladi rimi, dokler
ne zlijeta se v pesmi v eno. Z njiju

sem zdaj ob bilanci stihov s svojih romanj
obrisal prah, pobožno in vdano, kajti
ob mnogih pišem že vprašanje, kakor:
so živi še — in kliče: ne, prečrtaj.

VLAK

Ob moji poti ni nič več postaj.
Samo še ena bo in tam ostanem.
Vso pot premišljam, kakšen je ta kraj.
Tako je daleč in tako na samem.

Sopotniki so vsi že izstopili.
V drveči ječi moram dalje sam.
Mrak se gosti in skozi okno sili.
Poznam te, smrt, že dolgo te poznam.